

Kohti uutta ja helppokäyttöistä JYKDOKia

24.9.2013 Tekijä Jyväskylän yliopiston kirjasto

Seitsemän uteliasta opiskelijaa kävi viime keväänä kurkkaamassa etukäteen, miltä tuliterä, vanhan JYKDOKin korvaava JYKDOK-Finna näyttää. Kolme humanististen tieteiden ja kolme yhteiskuntatieteiden tohtoriopiskelijaa sekä yksi kauppatieteiden maisteriopiskelija osallistuivat pro gradu –työni puitteissa järjestämiini käytettävyydesteihin ja sanoivat painavat sanansa uuden JYKDOKin käytettävyydestä, toiminnallisuudesta ja ulkoasusta.

Uudesta JYKDOKista käyttäjä voi hakea kirjaston kaikkia painettuja ja sähköisiä aineistoja.

Uusi JYKDOK on Jyväskylän yliopiston kirjaston näkymä valtakunnallisesta Finna-palvelusta. Finna on kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteinen helppokäyttöinen verkkopalvelu, joka tarjoaa pääsyn muistiorganisaatioiden kaikkiin aineistoihin ja palveluihin. Jyväskylän yliopiston kirjaston näkymän kautta käyttäjät voivat hakea kirjaston kaikkia painettuja ja sähköisiä aineistoja.

Uuden JYKDOKin beta-versio

Yksi uuden JYKDOKin tärkeimmistä taikasanoista on helppokäyttöisyys. Taikasauvan heilautus ei kuitenkaan valitettavasti riitä tekemään mistään järjestelmästä helppokäyttöistä, vaan se vaatii useita käytettävyydestäuskierroksia. Yksi tällainen tehtiin siis viime keväänä, juuri ennen uuden JYKDOKin* beta-version julkaisua.

Käytettävyydestäuksen satoa

Käytettävyydestäus toteutettiin siten, että testikäyttäjät kävivät yksi kerrallaan suorittamassa kymmenkunta testiä varten suunniteltua tehtävää. Tilaisuuden lopuksi keskusteltiin testin herättämistä ajatuksista ja käyttäjillä oli tilaisuus kommentoida sekä testien suorittamista että itse testattavaa järjestelmää. Tilanne videoitiin ja ruudun tapahtumat tallennettiin, ja näistä tallenteista seuloin esiin yhteensä 19 eritasoista käytettävyysongelmaa. Seuraavassa muutamia huomioita ja kokemuksia testikäyttäjiltä.

”Ollaanko tekemisissä ammattimaisen tiedonhakujärjestelmän kanssa?”

Testikäyttäjät olivat positiivisesti yllättyneitä uuden JYKDOKin ulkonäöstä. Yleisilme on selkeä ja yksinkertainen, se mukailee yleisiä standardeja ja toiminnot löytyvät täten helposti. Sivuston ulkonäkö poikkeaa kuitenkin niin paljon ”vanhasta” JYKDOKista, että yhdelle testikäyttäjälle tuli tunne, että hän ei ole tekemisissä ammattimaisen tiedonhakujärjestelmän kanssa. Toisen mielestä näkymää voisi jollain tavoin tiivistää, jotta sivuja ei tarvitsisi vierittää niin paljon.

Yksityiskohtia voi aina viilata, mutta kokonaisuutta pidettiin lähes yksimielisesti hyvänä. Kaikki testikäyttäjät olivat halukkaita käyttämään uutta JYKDOKia jatkossakin.

Käytettävyyssongelmia voidaan ratkaista lisäämällä ohjeistusta

Vaikka uuden JYKDOKin ulkoasu on selkeä, eivät kaikki toiminnot vielä olleet loppuun asti hiottuja. Tärkeimmäksi korjattavaksi asiaksi nousi ohjeiden puute. Löydetyistä käytettävyyssongelmista ainakin kuusi voitaisiin ratkaista lisäämällä ohjeistusta. Tarkennetun haun näkymässä on jo ohje hakutermien käyttöön, mutta siihen voitaisiin hyvin lisätä ohjeita haun eri rajaustapojen käyttöön.

Lisäksi jokaiseen näkymään olisi hyödyllistä lisätä oma käyttöohjeensa. Finnan kehitysporukka on ottanut projektissani löytämiäni asioita huomioon kehitystyössä – lienevät huomanneet ne itsekkin, mutta kyllä silti lämmittää sydäntä huomata, että työstäni on ollut oikeasti hyötyä.

Kaiken kaikkiaan käytettävyystestausprojekti oli todella mielenkiintoinen kokemus. En ollut aikaisemmin tehnyt käytettävyystestausta tässä mittakaavassa, joten oppia tuli kantapään kautta, mikä oli tietysti osittain tarkoituskin. Koin projektin tärkeäksi, sillä käytettävyyssasiat ovat aina olleet lähellä sydäntäni. Iso kiitos projektin onnistumisesta kuuluu informaattikko Hannu Markkaselle, joka etsi minulle testihenkilöt ja oli muutenkin suurena apuna tilojen ja laitteiden hankinnassa sekä henkisenä tukena. Ja tietysti paljon kiitoksia testihenkilöille osallistumisesta – olitte loistavia!

Lopuksi haluan toivottaa kaikille jyvaskyläläisille mukavaa syksyä. Nauttikaa uudesta JYKDOKista – meillä Tampereella käytetään vielä vanhaa [tiedonhakujärjestelmää](#)...

Hanna Heinänen, FM-kokelas, Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median tutkinto-ohjelma

** Beta-versiota kehitetään jatkuvasti, joten nykyinen JYKDOKin versio on jo muuttunut käytettävyystestauksen aikaisesta. – toim. huom.*